

EEN PAAR WOORDEN BIJ EEN FOTO VAN EICHHORNIA CRASSIPES.

In dit tijdschrift zijn al verscheidene mededeelingen over de *Eichhornia crassipes* verschenen, vooral in de oudere jaargangen. Ja, het allereerste artikel in het eerste nummer, het opstel dus, waarmee de Tropische Natuur opent, handelt over deze plant.

Het voorkomen in Bornéo staat er eveneens reeds eenige malen in gesignaleerd. Ook hier groeit ze het best in de kleinere kreek en beken en verder liefst in eenigszins kalm water. In de uitgestrekte meren en moerassen in Centraal-Koetai is ze natuurlijk ook

Eichhornia crassipes op de Mahakam bij Koetai.

te vinden, maar hoewel de groeivoorwaarden op deze bijna nergens meer dan 3 M. diepe plassen buitengewoon gunstig lijken voor de verspreiding en men voor een sterk overwoekeren van andere planten zou moeten vrezen, valt dat totnogtoe toch bijzonder mee. Vooral na een paar zware buien, als de vele beken en kleine rivieren bandjiren, komt heel wat *Eichhornia* daaruit los om terecht te komen in de Mahakam. Door de opstuwende werking van den vloed worden de *Eichhornia*-klompen in het benedenstuk der rivier op een hoop gedreven. De hier gereproduceerde foto van de ongeveer 800 M. breede Mahakam bij Tenggarong is genomen op een oogenblik, dat zij vol was van zulke stagneerende waterpest-eilandjes. Zoodra de eb intreedt, zet de massa zich in beweging en een uur of wat later is de rivier dan vaak weer nagenoeg schoon.

Het is wel nauwelijks noodig te vermelden, dat wij hier evenals op Java en Sumatra alleen met de middelstijlige soort te doen hebben.

De Koetaische naam is m a m p a u of m a m p o h; n a p p o n g is een andere naam, dien wij wel eens hebben hooren noemen en die meer langs den benedenloop van de Mahakam in gebruik schijnt te zijn. De Bandjareezen spreken van iloeng of iloeng-iloeng, dat men hier ook zeer veel hoort; trouwens door de sterke Bandjareezen-immigratie is het Koetaisch hard op weg om te verbandjeren.

Als wij zien, hoeveel namen er al in gebruik zijn voor een plant, die hier eerst sedert betrekkelijk kort voorkomt, dan komt de vraag op, hoe of wel zoo'n naam ontstaat en zich verbreidt. Blijkbaar ontstaat een dergelijk woord plotseling en verbreidt het zich heel snel. Het schijnt bij de taalvorming te gaan als bij de planten- en dierenwereld. Bij vele woorden is een geleidelijke verandering, zoowel naar den vorm als naar inhoud en beteekenis waar te nemen, zij maken een evolutie door, die zich langs stamboomlijnen laat vervolgen. Terwijl andere eensklaps en met een sprong, als het ware als een mutatie, op de wereld komen. Vereischt schijnt in elk geval, dat men met het betreffende voorwerp vaak te doen krijgt, zoodat de behoefte aan een aanduiding en naamgeving zich telkens doet gevoelen. Nu, dat is hier bij de *Eichhornia* het geval. De maleische bevolking, die voor een groot deel van en aan en op het water leeft en zich goeddeels alleen per prauw verplaatst, ondervindt er voortdurend hinder van en leert de plant terdege kennen. De Javaan daarentegen zal er wellicht nog geen eigen benaming voor hebben.

Naar ons werd verteld zit in sommige krekten in de buurt van Bandjermasin de *Eichhornia* zoo stijf opeengeperst, dat men er een paar planken overheen legt en zoo van den eenen oever naar den anderen kan komen.

Vermelden wij ten slotte nog even, dat de asch van deze plant een hoog gehalte aan kalium bevat, zoodat in de oorlogsjaren bij het toen bestaande gebrek aan kalizouten waarvoor Duitschland vrijwel het monopolie op de wereldmarkt bezit, het denkbeeld naar voren is gekomen, om o. a. kalizouten ook te bereiden uit de asch van de *Eichhornia*.

Tenggarong, April 1925

H. WITKAMP,

KORTE MEDEDEELINGEN.

Het Maleische Waterhert. — Op den 15den Augustus j. l. schoot ik in de nabijheid van de kampong Pertoentoengan in het landschap Bedagai (afd. Deli en Serdang) een mannetjes-exemplaar van het Maleische Waterhert (*Cervus equinus*), dat een lengte bleek te hebben van 2.30 M., en een hoogte van 1.33 M.

VAN BALEN's Dierenwereld van Insulinde opslaand, vond ik voor de afmetingen resp. 1.90 M. en 1.15 M. Ik weet van deze herten nog te weinig af om te kunnen oordeelen of mijn exemplaar een reus was of dat VAN BALEN te kleine maten opgeeft. De Inlanders beweerden dat dit een bijzonder groot exemplaar was ¹⁾.

Het gewicht werd door mijn twee mede-jachtgenooten geschat op een kleine 200 K.G.; zij kwamen aan dit getal omdat 6 man het dier met moeite hadden kunnen pikelen, terwijl zij allen verzekerden dat iedere twee man van hen met gemak een picol rijst zouden kunnen verplaatsen.

Het dier was zeer dun behaard, een plek aan de keel was zelfs geheel niet behaard. Kleur grijszwart, pooten van binnen en onder, buik, keel en billen wit. Ieder zwart haartje had een wit onder eind. Een gewei had het dier (nog) niet.

Ik schoot het dier iets boven het linkerschouderblad met kleine loopertjes, zooals veel voor de varkensjacht worden gebruikt. Het schot was niet direct doodlijk, doch nog ± 75 M. werd door het dier afgelegd alvorens neer te storten. Ofschoon een kogel of grootere loopers te prefereren ware geweest, blijkt een schot met deze kleine loopertjes dus toch nog voldoende uitwerking te hebben, ondanks de grootte van het dier.

E. B. KIEL.

¹⁾ *Cervus equinus* wordt beschouwd als ondersoort van de Engelsch-Indische *C. unicolor*, welke laatste een hoogte van 1.60 M. bereikt; de Sumatra-vorm blijft daar veelal beneden. Een exemplaar van de door den Heer KIEL opgegeven maten is zeker als een groot individu te beschouwen.

K.W. D.